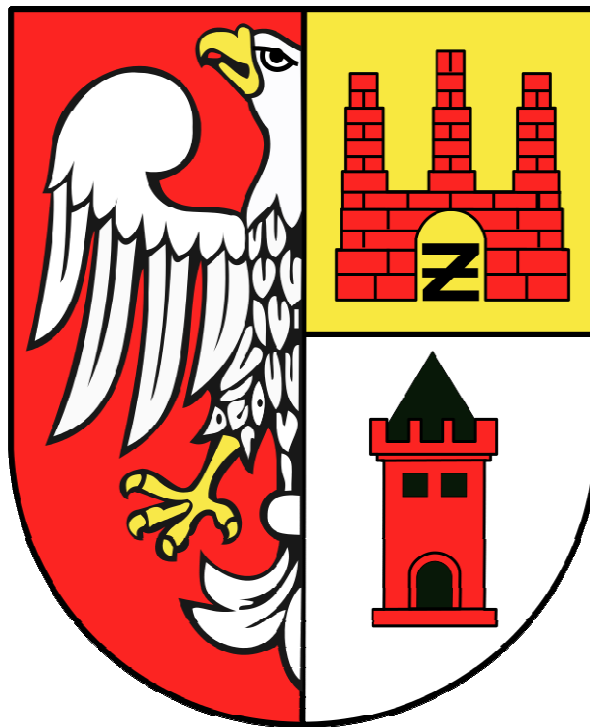

Powiat Żyrardowski

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ŻYRADOWSKIEGO ZA LATA 2011-2012

Żyrardów, 2015 rok

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ŻYRADOWSKIEGO ZA LATA 2011-2012

ZAMAWIAJĄCY:

Powiat Żyrardowski
ul. Limanowskiego 45
96-300 Żyrardów

WYKONAWCA:

TERRA PROJEKT
Danuta Mazurczak,
Joanna Witkowska S.C.
ul. Zamkowa 4a/1, 62-070 Dąbrówka
tel. +48 692 290 324
biuro@terraprojekt.pl, www.terraprojekt.pl

Spis treści

1. WPROWADZENIE	5
1.1. MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO OPRACOWANIA	5
1.2. NAJWAŻNIEJSZE UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU	6
2. MONITORING ŚRODOWISKA.....	6
3. MONITORING PROGRAMU	11
4. WNIOSKI.....	27
5. PODSUMOWANIE.....	30

Spis tabel

Tabela 1 Wyniki pomiaru metodą automatyczną dla średnich rocznych stężeń zanieczyszczeń na stanowisku w Żyrardowie przy ul. Roosevelta 2 w latach 2012-2014	7
Tabela 2 Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia	8
Tabela 3 Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin w latach 2011 i 2012	8
Tabela 4 Wyniki badań stanu ekologicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych w latach 2010-2013	9
Tabela 5 Ruch kołowy na drogach krajowych i wojewódzkich w 2010 r. – Generalny Pomiar Ruchu .	10
Tabela 6 Realizacja zadań wynikających z Programu ochrony środowiska dla Powiatu Żyrardowskiego za lata 2011-2012	15

1. Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla powiatu Żyrardowskiego, w którym zostały przedstawione zrealizowane cele i zadania z okresu dwóch lat kalendarzowych tj. od roku 2011 do roku 2012.

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska (t. j. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) z wykonania programów ochrony środowiska organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się radzie powiatu. Po przedstawieniu raportów radzie powiatu, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy powiatu do organu wykonawczego województwa.

Zgodnie z art. 25 pkt 7 ppkt a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.), opracowany raport z wykonania programu ochrony środowiska Starosta ma obowiązek zamieścić w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przepisy ustawy Prawo Ochrony Środowiska nie określają wymagań dotyczących zakresu i formy raportu z realizacji programu ochrony środowiska. Ustawodawca nie zdyscyplinował również samorządów do przestrzegania określonych terminów, w których – od momentu przyjęcia uchwałą Programu Ochrony Środowiska – powinien być przedstawiony Raport z jego realizacji.

Zakres Raportu powinien odpowiadać treści przyjętego Programu. W Raporcie należy zatem przedstawić postępy w realizacji każdego z zadań zapisanych w Programie lub wyjaśnić powody zaniechania działań lub ewentualnych opóźnień. Porównanie uzyskanego obrazu ze stanem polityki ochrony środowiska opisanym w Programie Ochrony Środowiska powinno dać odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu udało się zrealizować przedsięwzięcia przyjęte w Programie. Dotyczy to wszystkich zadań zapisanych w Programie, te realizowane bezpośrednio przez samorząd powiatu, jak i wszystkie inne podmioty działające w zakresie ochrony środowiska na jego terenie.

W raporcie określony został stopień realizacji zadań, poniesione koszty oraz źródła finansowania. Przedmiotowy dokument przyjęty został Uchwałą Nr XXXI/147/05 Rady Powiatu Żyrardowskiego z dnia 30.03.2005 roku w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żyrardowskiego na lata 2004-2012”.

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żyrardowskiego zaproponowano monitorowanie wdrażania przyjętych w Programie założeń, w celu kontrolowania przebiegu tego procesu oraz oceny stopnia realizacji poszczególnych zadań. Do tego posłużą:

- system państwowego monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzka i Powiatowa Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne;
- bazy danych o wielkości emisji z poszczególnych jednostek gospodarczych w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza, do wód powierzchniowych;
- a także instytucje i placówki badawcze zajmujące się zagadnieniami z zakresu ochrony środowiska.

W wyniku przeprowadzonych pomiarów i ocen stanu środowiska dostarczone będą informacje w zakresie: czystości wód powierzchniowych, stanu powietrza atmosferycznego, hałasu i promieniowania jonizującego, gospodarki odpadami, powstałych awarii oraz przyrody ożywionej.

Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego co zostało i co nie zostało wykonane, a także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

1.1. Materiały wykorzystane do opracowania

Przy opracowaniu Raportu zostały wykorzystane dane przekazane między innymi przez:

- Starostwo Powiatowe w Żyrardowie;
- Urzędy Gmin: Mszczonów, Radziejowice, Wiskitki, Puszcza Mariańska;
- Urzędy Miast: Żyrardów;
- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie;

- zarządców dróg;
- Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Komendę Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej w Żyrardowie,
- Mazowiecki Urząd Marszałkowski w Warszawie;
- Nadleśnictwa,

1.2. Najważniejsze uwarunkowania realizacji Programu

Podstawowe uwarunkowania realizacji Programu wynikają z następujących dokumentów:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009–2012, z perspektywą do roku 2016;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011–2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.;
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030;
- Planu gospodarki odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023.

2. Monitoring środowiska

Krótką charakterystyka Powiatu

Powiat żyrardowski położony jest w środkowo zachodniej części województwa mazowieckiego. Jego zachodnia granica stanowi zarazem granicę województw mazowieckiego i łódzkiego.

Pod względem geograficznym obszar Powiatu Żyrardowskiego położony jest na granicy dwóch rozległych jednostek morfologicznych. Obszar środkowy i północny powiatu należy do Równiny Łowicko-Błońskiej, natomiast rejon południowy powiatu należy do Wysoczyzny Rawskiej.

Podstawowe jednostki administracyjne wchodzące w jego skład to: miasto Żyrardów, gmina miejsko-wiejska Mszczonów oraz gminy wiejskie: Puszcza Mariańska, Radziejowice i Wiskitki. Główną oś komunikacyjną powiatu stanowi droga krajowa nr 50 relacji Ciechanów – Żyrardów – Ostrów Mazowiecka, z którą łączą się pozostałe ważne trasy: fragment autostrady A2 Warszawa - Świecko, fragment drogi ekspresowej S8 w ciągu drogi krajowej nr 8 relacji Kudowa Zdrój - Wrocław – Mszczonów – Warszawa – Budzisko. W południowo zachodniej części powiatu przebiega fragment drogi krajowej nr 70 relacji Łowicz – Zawady. Przez teren powiatu przebiegają również szlaki kolejowe Centralna Magistrala Kolejowa Warszawa-Katowice, linia kolejowa Warszawa-Wiedeń oraz Skierniewice-Łuków.

Powiat zajmuje powierzchnię 51 744 ha (co stanowi 1,4% powierzchni województwa mazowieckiego). Według danych GUS - BDL (Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych) w 2012 r. powiat zamieszkiwało 76 573 mieszkańców.

Stan powietrza

Ze względu na ilości emitowanych zanieczyszczeń, szacuje się, że w powiecie emisja antropogeniczna jest jednym z głównych zagrożeń dla warunków życia i zdrowia człowieka oraz środowiska. Dla terenów wiejskich jej uciążliwość wynika głównie z rozproszenia źródeł emisji (emisja niska z palenisk domowych). Ze względu na koncentrację ośrodków przemysłowych w terenach miejskich obszary miejskie są w największym stopniu narażone na skutki emisji antropogenicznej (przemysłowej, niskiej i komunikacyjnej).

Istotnym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie powiatu jest również transport drogowy. Na skutek czynności eksploatacyjnych do atmosfery emitowane są: zanieczyszczenia gazowe: tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla i węglowodory aromatyczne oraz zanieczyszczenia pyłowe w postaci związków: ołowiu, kadmu, niklu i miedzi.

Głównym problemem w zakresie zanieczyszczenia powietrza na terenie powiatu jest tzw. emisja niska, związana ze stosowaniem paliw o niskiej jakości w paleniskach domowych oraz z działalnością małych zakładów, nie podlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia na emisję do powietrza gazów i pyłów. Dla terenów wiejskich jej uciążliwość wynika głównie z rozproszenia źródeł emisji (emisja niska z palenisk domowych). W znacznej części są to źródła opalane węglem. Problem ten widoczny jest zwłaszcza w okresie grzewczym. Dostęp do gazu w 2012 r. posiadało 45% mieszkańców. W stosunku do roku 2011 wzrosła liczba nowych przyłączy gazowych o 345 sztuk, jednak liczba gospodarstw domowych wykorzystujących gaz do ogrzewania, jak również zużycie gazu na cele grzewcze zmniejszyło się. W związku z tym niezbędna jest dalsza gazyfikacja powiatu oraz zachęcanie mieszkańców do wyeliminowania niskosprawnych pieców węglowych, na rzecz pieców gazowych i przyłączania do sieci ciepłowniczej w miastach.

Na niską emisję składają się również zanieczyszczenia pochodzące z transportu drogowego, zwłaszcza na terenach przyległych do głównych tras komunikacyjnych. Ponadto z transportem drogowym związane są również firmy magazynowe, logistyczne oraz stacje paliw. Na skutek czynności eksploatacyjnych do atmosfery emitowane są: zanieczyszczenia gazowe: tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla i węglowodory aromatyczne oraz zanieczyszczenia pyłowe w postaci związków: ołowiu, kadmu, niklu i miedzi.

W Żyrardowie przy ul. Roosevelta 2 znajduje się punkt pomiarowy jakości powietrza. Jest to stacja do pomiaru zanieczyszczenia tła miejskiego, należy do sieci pomiarowej monitoringu automatycznego. Na stacji możliwe jest prowadzenie pomiarów następujących parametrów: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku azotu, pyłu zawieszonego PM₁₀, kierunku wiatru, prędkości wiatru, temperatury wirtualnej, promieniowania całkowitego, temperatury powietrza, wilgotności względnej, opadu atmosferycznego, pyłu zawieszonego PM 2.5, ozonu.

Poniżej przedstawiono wyniki z 2012 r.

Tabela 1 Wyniki pomiaru metodą automatyczną dla średnich rocznych stężeń zanieczyszczeń na stanowisku w Żyrardowie przy ul. Roosevelta 2 w latach 2012-2014

Rok pomiaru	Wartość PM ₁₀ [µg/m ³]	Wartość NO ₂ [µg/m ³]	Wartość SO ₂ [†] [µg/m ³]
2012	39,30	16,70	43,10

[†] –wartość 24 h

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim w 2012 roku – WIOŚ Warszawa.

Przeprowadzone pomiary nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych wartości dla PM₁₀, tlenku azotu oraz wartość 24-h tlenków siarki, które mieściły się w dopuszczalnych granicach.

WIOŚ w Warszawie opracował roczną ocenę jakości powietrza w województwie mazowieckim dotyczącą lat 2011 i 2012 zgodnie z podziałem województwa na strefy: aglomeracja warszawska, miasto Radom, miasto Płock i strefa mazowiecka (w której zlokalizowany jest powiat żyrardowski).

Ocenę jakości powietrza za rok 2011 wykonano zgodnie z wymaganiami dotyczącymi metod oceny, możliwych do wykorzystania w rocznej ocenie jakości powietrza, które zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 5, poz. 31), w Dyrektywie 2004/107/WE oraz w Dyrektywie 2008/50/WE.

Natomiast roczną ocenę powietrza za rok 2012 wykonano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, (Dz. U. z 2012 r., poz. 103). Roczna ocena jakości powietrza pozwoliła uzyskać informacje na temat stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu, benzo(a)pirenu i ozonu. Uzyskane informacje umożliwiły sklasyfikować strefy w oparciu o przyjęte kryteria, ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, tj. poziomy dopuszczalne dla niektórych substancji w powietrzu, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych dla ozonu, poziomy alarmowe oraz poziomy informowania dla niektórych substancji w powietrzu.

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie na terenie strefy jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas:

- klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych;
- klasa B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, powiększonych o margines tolerancji;
- klasa C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, albo przekraczają poziomy docelowe.

W przypadku poziomów celów długoterminowych dla ozonu przyjęto następujące oznaczenie klas:

- klasa D1 – jeżeli stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego;
- klasa D2 – jeżeli stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Ocena jakości powietrza przeprowadzona z uwzględnieniem kryteriów ochrony zdrowia wykazała, iż w strefie mazowieckiej, do której zalicza się powiat żyrardowski w latach 2011-2012 wystąpiły przekroczenia stężenia dla: pyłu zawieszonego PM_{2,5} i PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu. Ze względu na

stwierdzone przekroczenia dopuszczalnego poziomu substancji przypisano klasę C. W sezonie grzewczym wielkości stężeń pyłu PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenu były wyższe niż w okresie letnim. Z przebiegu rocznej serii pomiarów odczytać można wyraźną sezonową zmienność stężeń pyłu. Jego głównym źródłem są przestarzałe, niskoenergetyczne paleniska domowe ogrzewane paliwami stałymi często złej jakości.

W przypadku poziomu docelowego dla ozonu w 2012 r. wszystkie strefy zaklasyfikowano do klasy A. Odnosząc otrzymane wyniki do celu długoterminowego dla ozonu wszystkie strefy zaliczono do klasy D2. Cel długoterminowy ma zostać osiągnięty w 2020 r.

Tabela 2 Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Rok	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pył PM ₁₀	Pył PM _{2,5} ¹⁾	Pył PM _{2,5} ²⁾	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ ²⁾	O ₃ ³⁾
2011	A	A	A	A	C	C	-	A	A	A	A	C	A	-
2012	A	A	A	A	C	C	C2	A	A	A	A	C	A	D2

¹⁾ wg poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji,

²⁾ wg poziomu docelowego,

³⁾ wg poziomu celu długoterminowego,

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim w 2011 i 2012 r., WIOŚ Warszawa.

Rezultatem końcowym oceny stref pod kątem ochrony roślin, podobnie jak pod kątem ochrony zdrowia, jest określenie klas wynikowych dla poszczególnych zanieczyszczeń w danej strefie. W efekcie oceny przeprowadzonej dla 2011 i 2012 roku pod kątem ochrony roślin, dla tlenu azotu, dwutlenku siarki i ozonu w strefie mazowieckiej przypisano klasę A. Poziom docelowy dla ozonu w 2012 r. nie został dotrzymany stąd przypisano klasę D2. Termin osiągnięcia poziomu długoterminowego określono na rok 2020.

Tabela 3 Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin w latach 2011 i 2012

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji		
	NO _x	SO ₂	O ₃
Strefa mazowiecka/ powiat żyrardowski	A	A	A

Źródło: WIOŚ Warszawa 2011, 2012.

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowania strefy do opracowania programów ochrony powietrza (POP). W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

Stan wód

Stan wód podziemnych

Badania jakości wód podziemnych w 2012 r. na terenie powiatu żyrardowskiego, prowadzone były w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w m. Kowiesy (gm. Mszczonów). Realizowane były przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie w ramach monitoringu operacyjnego. Badane wody w badanym punkcie ujmowane są z pokładów czwartorzędowych. W punkcie stwierdzono występowanie wód podziemnych zadowalającej jakości (III klasy). Od poprzedniego badania w 2007 r. stan wód nie zmienił się. Poza tym dokonano oceny stanu chemicznego jednolitych części wód (JCWPd). Stan chemiczny jednolitych części wód podziemnych określono jako dobry.

Stan wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych wykonywany jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Obowiązek wynika z art. 155a ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 145 ze zm.) przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych należą do kompetencji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną

wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego zgodnie z cyklem gospodarowania wodami, wynikającym z przepisów prawa krajowego, transponujących wymagania Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE.

Do głównych czynników, które negatywnie wpływają na środowisko wodne, zaliczamy:

- źródła punktowe – ścieki odprowadzane w zorganizowany sposób systemami kanalizacyjnymi, pochodzące głównie z zakładów przemysłowych i z aglomeracji miejskich;
- zanieczyszczenia obszarowe – zanieczyszczenia spłukiwane opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych, nieposiadających systemów kanalizacyjnych oraz z obszarów rolnych i leśnych;
- zanieczyszczenia liniowe – zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg lub torfowisk oraz pochodzące z rurociągów, gazociągów, kanałów ściekowych, osadowych.

Stan ekologiczny / potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Podstawę oceny stanu/potencjału ekologicznego stanowią elementy biologiczne: fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce bentosowe, ichtiofauna. Rolę wspierającą elementy biologiczne spełniają wskaźniki fizykochemiczne.

Na podstawie badań przeprowadzanych w latach 2010-2013 przeprowadzono ocenę JCWP monitorowanych z zastosowaniem metody dziedziczenia wyników z trzech lat (przez co należy rozumieć przeniesienie wyników oceny elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych oraz chemicznych na kolejny rok w przypadku, gdy nie były one objęte monitoringiem). Na terenie powiatu żyrardowskiego zdecydowanie przeważają wody o umiarkowanym stanie/potencjale ekologicznym (JCWP Korabiewka, Pisia Tuczna, Głęboka Struga) w jednym JCWP stwierdzono słaby stan ekologiczny (JCWP Pisia-Gągolina od źródeł do Okrzeszy z Okrzeszą). O wynikach stanu/potencjału ekologicznego wód decydowały najczęściej wskaźniki biologiczne oraz wskaźniki fizykochemiczne, takie jak: fosforany, azot Kjeldahla, OWO, BZT5, ChZT-Mn, fosfor ogólny.

Klasyfikacja stanu JCWP rzecznych w województwie mazowieckim jak i w powiecie żyrardowskim jest bardzo niekorzystna. Wszystkie JCWP to wody o złym stanie, o czym zdecydował przede wszystkim stan/potencjał ekologiczny wód.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki z monitoringu jednolitych wód płynących.

Tabela 4 Wyniki badań stanu ekologicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych w latach 2010-2013

Nazwa JCW	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego /gmina	Klasa elementów biologicz.	Klasa elementów fizykochemicy.	Klasa elementów hydromorfolog.	Stan /potencjał ekologiczny	STAN WÓD
Pisia-Gągolina od źródeł do Okrzeszy z Okrzeszą	Pisia - Radziejowice (most) /Radziejowice	IV	PSD	I	słaby	zły
Korabiewka	Korabiewska - Bartniki (most na drodze polnej) /Puszcza Mariańska	III	PSD	I	umiarkowany	zły
Pisia Tuczna	Pisia Tuczna - Pulapina (most)	III	PSD	I	Umiarkowany	zły
Głęboka Struga	Głęboka Struga - Drybus (most)	III	PSD	I	umiarkowany	zły

PSD – poniżej stanu dobrego

Źródło: WIOŚ 2010-2013 r.

Analizując powyższe wyniki należy stwierdzić, że źródłami zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych są:

- produkcja rolna oraz stosowanie nawozów oraz gnojowicy;

- eutrofizacja wód wywołana zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych i rolniczych;
- wysoki stopień zwodociągowania, przy niskim stopniu skanalizowania obszarów wiejskich;
- odprowadzanie bezpośrednio do gruntu wód opadowych i roztopowych;
- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe powodujące skażenie wód podziemnych.

Hałas

Podczas przeprowadzonego w 2010 r. Generalnego Pomiaru Ruchu Drogowego zlokalizowano punkt pomiarowy na terenie powiatu żyrardowskiego. Generalny pomiar ruchu posłużyć może pośrednio do oceny narażenia na hałas ze źródeł komunikacyjnych na danym obszarze. Pomiary przeprowadzane są co 5 lat. W poniższej tabeli przedstawiono informacje na temat zbadanego ruchu kołowego.

Tabela 5 Ruch kołowy na drogach krajowych i wojewódzkich w 2010 r. – Generalny Pomiar Ruchu

Droga	Nr drogi	Opis odcinka		Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych								
		Dł. (km)	Nazwa	O	M	SoM	Lsc	Scbp	Sczp	A	C	R
DK	8	8,3	Huta Zawadzka-Mszczonów	33185	52	19383	3 672	2 196	7 686	195	1	8
DK	8	3,4	Mszczonów-Radziejowice	32183	57	23053	3 120	1 519	4 193	238	3	27
DK	50	17,6	Sochaczew-Wiskitki	10621	33	4792	921	701	4113	57	4	40
DK	50	6,0	Wiskitki-Żyrardów	15634	76	9226	1072	791	4320	131	18	290
DK	50	2,2	Żyrardów-Korytów	16621	94	10306	1146	1048	3936	81	10	311
DK	50	4,5	Korytów-Mszczonów	12346	38	6053	1039	978	4188	43	7	26
DK	50a	2,5	Mszczonów (Przejście 1)	9847	11	3494	1150	1346	3822	23	1	15
DK	50a	2,0	Mszczonów (Przejście 2)	11614	19	3592	914	1044	5985	54	6	60
DK	50	16,2	Mszczonów-Pniewy	1142	17	4710	915	664	5602	31	3	8
DK	70	6,8	Skierniewice-Kamion	8797	40	6955	775	298	687	31	11	28
DK	70	14,0	Kamion-Huta Zawadzka	4216	16	2850	493	264	554	26	13	24
DW	876	17,1	Chudolipie-Piotrowice-Many-Tarczyn	929	5	719	88	49	40	27	1	-
DW	779	1,0	Stacja kol. Mszczonów-DK50	1021	14	835	91	49	19	5	8	-
DW	719	11,3	Grodzisk Maz.-Żyrardów	10945	66	9248	985	263	350	33	0	-
DW	719	1,8	Żyrardów/Przejście	8297	75	6828	722	266	357	41	8	-
DW	719	16,9	Żyrardów-Kamion	5952	60	4904	554	214	190	18	12	-
DW	579	12,6	Grodzisk Maz.-Radziejowice	5373	38	3573	634	279	806	38	5	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDDKiA w Warszawie, MZDW w Warszawie.

O - ogółem; **M** - motocykle; **SoM** - samochody osobowe (mikrobusy); **Lsc** - lekkie samochody ciężarowe; **Scbp** - samochody ciężarowe bez przyczepy; **Sczp** - samochody ciężarowe z przyczepą; **A** - autobusy; **C** - ciągniki rolnicze; **R** - rowery.

Powyższe pomiary przeprowadzone były przed oddaniem do użytku fragmentu A2 i S8 i obwodnicy Żyrardowa. Porównując zestawienie z wcześniejszymi pomiarami z 2005 r. należy zaznaczyć, że systematycznie wzrasta ilość pojazdów poruszających się po drogach w powiecie. Średnio po drogach krajowych przejechało o 18% więcej pojazdów niż w 2005 r. Niemal 40% strumienia pojazdów stanowiły samochody ciężarowe. Rodzaj pojazdu ma duże znaczenie dla emisji hałasu, można powiedzieć, że zachodzi tutaj zależność: im większy pojazd tym wyższy poziom hałasu jest przez niego generowany.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie dokonał pomiarów wskaźników krótkookresowych mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby. W 2012 r. punkt kontrolny zlokalizowany został w Wiskitkach przy Placu Wolności (droga krajowa nr 50) równoważny poziom dźwięku dla pory dnia i nocy dla hałasu drogowego wynosił $L_{AeqD}=68,4\text{dB}$ i $L_{AeqN}=58,1\text{dB}$. W obydwu przypadkach zostały przekroczone wartości dopuszczalne (odpowiednio 65dB i 56dB).

W ramach realizacji obowiązków zarządzających drogami wynikających z art. 179 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, wykonane zostały mapy akustyczne obszarów położonych w otoczeniu odcinków dróg o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie, w tym dla drogi wojewódzkiej nr 719 przebiegającej przez powiat żyrardowski. Na podstawie wykonanych map

określono liczbę mieszkańców narażonych na hałas pochodzący z dróg na terenie całego powiatu. Wskazano stan warunków akustycznych na obszarach narażonych hałasem, liczbę lokali mieszkalnych oraz innych obiektów budowlanych objętych ochroną przed hałasem.

Stwierdzone przekroczenia wymagają podjęcia działań naprawczych. Mapy powinny też służyć do tworzenia właściwych zapisów w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dotyczących terenów położonych w otoczeniu dróg oraz do opracowania programu ochrony środowiska przed hałasem.

Obowiązek określania programów ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg oraz linii kolejowych, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach wynika z art. 119 ust 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.). Programy są aktami prawa miejscowego i mają na celu zapewnienie jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej lub na poziomie wartości dopuszczalnej. Natomiast na obszarach, gdzie normy nie są dotrzymane należy dążyć do zmniejszenia hałasu do co najmniej dopuszczalnego. Podstawą do opracowania programów są mapy akustyczne, które zarządzający drogą sporządza co 5 lat i przedkłada marszałkowi województwa. W ramach strategii krótkookresowej, zaproponowano przede wszystkim działania polegające na zastosowaniu ekranów przeciwdźwiękowych. W miejscach, gdzie ustawienie ekranów jest niemożliwe lub występują trudne warunki techniczne istnieje możliwość zastosowania tzw. cichej nawierzchni, która obniża poziom hałasu o 3-5 dB. Dla odcinków posiadających bardzo wysoki priorytet, gdzie nie ma możliwości zastosowania ekranów akustycznych zaproponowano utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania. W budynkach istnieje natomiast możliwość wymiany stolarki okiennej na okna posiadające podwyższoną izolacyjność akustyczną. Dodatkowo należy zwrócić szczególną uwagę na właściwe planowanie przestrzenne w sąsiedztwie analizowanego odcinka drogi. Należy to do obowiązków właściwych organów administracji publicznej.

Promieniowanie elektromagnetyczne

W 2012 r. punkty pomiarowe natężenia pola elektromagnetycznego znajdowały się w Mszczonowie przy ul. Kościelnej, w Puszczy Mariańskiej, przy Klasztorze Księży Marianów oraz w Radziejowicach, przy ul. Głównej (przy szkole podstawowej). W żadnym z badanych punktów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości poziomu pól elektromagnetycznych, określonych Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883), zgodnie z którym dopuszczalny poziom PEM dla miejsc dostępnych dla ludności, w zakresie częstotliwości PEM od 3 MHz do 300 MHz wynosi 7 V/m (składowa elektryczna).

3. Monitoring Programu

W ramach realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żyrardowskiego na lata 2011-2012 przyjęto następujące cele i kierunki.

Strategiczny cel: Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i ochrona jego zasobów

Cele szczegółowe:

- *Ograniczenie emisji substancji i energii,*
- *Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu,*
- *Racjonalne gospodarowanie środowiskiem,*
- *Zwiększona aktywność obywatelska i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa.*

Cel szczegółowy: Ograniczenie emisji substancji i energii,

Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów

Działania na lata 2004 – 2012:

- Współdział w przygotowaniu i wdrożeniu systemu indywidualnego oczyszczania ścieków w terenach o rozproszonej zabudowie;
- Dalsza modernizacja, rozbudowa i budowa systemów kanalizacji zbiorczej;

- Opracowanie i wdrożenie programu działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń wprowadzanych z wodami opadowymi (2004-2010);

Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie pyłów i odorów
Lata 2004 – 2012:

- Kolejny etap modernizacji sieci ciepłowniczych;
- Zmiana sposobu ogrzewania w kotłowniach indywidualnego budownictwa jednorodzinnego z węglowych na olejowe, gazowe lub elektryczne (2004-2012);
- Gazyfikacja gospodarstw domowych (2004-2012);
- Budowa obwodnic miast i wsi (2004-2012).

Cel operacyjny: Ograniczenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do obowiązujących norm

Lata 2004 – 2012:

- Wprowadzanie zagadnień akustycznych w planach zagospodarowania przestrzennego;
- Dalsza modernizacja nawierzchni dróg i budowa obwodnic miast i wsi;
- Sporządzenie map akustycznych terenów, na których eksploatacja obiektów (droga, linia kolejowa) może powodować przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu

Cel operacyjny: Minimalizacja składowania oraz wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów

Lata 2004 – 2012:

- Wdrożenie obowiązków w zakresie gospodarowania odpadami (2012 r.);
- Zamknięcie i rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Słabomierzu-Krzyżówce i w miejscowości Marków Świnica;
- Budowa nowej niecki składowiska;

Cel operacyjny: Zapobieganie skutkom awarii przemysłowych

Lata 2004 – 2012:

- Stworzenie systemu informowania społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii (2004-2012);
- Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń w zakresie poważnych awarii (2004-2012);

Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu.

Cel operacyjny: Ochrona przyrody i krajobrazu z uwzględnieniem wymogów UE

Lata 2004 - 2012:

- Respektowanie przez użytkowników środowiska zasad ekorozwojowych na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo (2004-2012);
- Ochrona starodrzewia, parków podworskich i wiejskich (2004-2012);
- Motywowanie społeczności lokalnych do działań na rzecz utrzymania walorów przyrodniczych terenów (2004-2012);
- Opracowania ekofizjograficzne gmin jako podstawa do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (2004-2012);

Cel operacyjny: Ochrona gleb i terenów zdegradowanych

Działania:

Lata 2004- 2012

Opracowanie i realizacja powiatowego programu rekultywacji zdegradowanych gleb. (2005-2012).

Cel operacyjny: Ochrona zasobów wód podziemnych

Lata 2004 - 2012:

- Ochrona wód podziemnych przed ich ilościowa i jakościowa degradacja (2004-2012);
- Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego ochrony głównych zbiorników wód podziemnych (2004-2012);
- Zagospodarowanie wyrobisk poeksploatacyjnych dla potrzeb składowania odpadów obojętnych i małej retencji;
- Dalsza rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Racjonalne gospodarowanie środowiskiem,

Cel operacyjny: Ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki, zatrzymanie wody w środowisku

Lata 2004 - 2012:

- Egzekwowanie obowiązku rejestracji zużycia wody do celów przemysłowych w przeliczeniu na jednostkę produkcji (od 2004 r.) w celu osiągnięcia wymogów BAT;
- Promocja i stosowanie energooszczędnych technik i technologii (od 2004 r.);
- Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania melioracji wodnych (2004-2012);
- Wprowadzanie technologii małopadawych (2004-2012);
- Wprowadzenie zasady recyklingu wraków samochodowych (2004-2012);
- Ograniczenie zużycia wody podziemnej (od 2004 r.);
- Działania w kierunku produkcji energii ze źródeł odnawialnych (biomasy, energii słońca, wody, wiatru (2004 - 2012).

Cel operacyjny: Usprawnienie zarządzania środowiskiem

Lata 2004 - 2012:

- Przygotowanie służb ochrony środowiska do pełnego wdrażania prawa ekologicznego i korzystania ze środków finansowych polskich i UE (2004-2012);
- Doskonalenie współpracy z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi (2004-2012);
- Zweryfikowanie lub opracowanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu uwzględnienia wymagań wynikających ze znowelizowanego prawa ekologicznego (2004–2012).

Zwiększona aktywność obywatelska i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Cel operacyjny: Większa aktywność społeczeństwa na rzecz środowiska

Działania:

Lata 2004 - 2012:

- Wspieranie powstawania tzw. „zielonych miejsc pracy”, w szczególności w ekoturystyce, ochronie przyrody, gospodarce wodnej, odnawialnych źródłach energii, odzysku odpadów (2004-2012)
- Wspieranie przedsięwzięć na rzecz odnawialnych źródeł energii, odzysku odpadów (2004–2012);
- Organizowanie konkursów, wystaw, imprez aktywizujących społeczeństwo do troski o środowisko w tym w szkołach (lata 2004–2012);
- Promowanie przykładów osiągania znacznych efektów ekologicznych (od 2004 r.);
- Aktywizacja społeczeństwa do działań na rzecz ochrony przyrody (lata 2004–2012);
- Propagowanie najlepszych dostępnych technik BAT (lata 2004-2012).

Cel operacyjny: Edukacja ekologiczna

Lata 2004 - 2012:

- Konsultacje dla sfery biznesu z zakresu rozwiązywania problemów ekologicznych (2004–2012);
- Zapewnienie społeczeństwu powszechnego dostępu do informacji o środowisku (2004-2012);
- Praktyczny wpływ na kształtowanie postaw konsumentów – użytkowników środowiska, ich zachowań proekologicznych (2004-2012);
- Szkolenia urzędników, radnych, nauczycieli, sołtysów (2004-2012);
- Wprowadzanie programów edukacyjnych dla uczniów (2004-2012) i programów edukacyjnych dla przedsiębiorców (2004-2012);
- Prezentacja treści ekologicznych w środkach masowego przekazu (2004-2012);
- Organizacja imprez masowych o tematyce ekologicznej – Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata (2004–2012);
- Organizacja warsztatów, seminariów, konferencji (2004-2012);
- Udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawach ochrony środowiska (2004-2012).

W poniższej tabeli przedstawiono realizację zadań związanych z ochroną środowiska jakie zostały wykonane na terenie Powiatu Żyrardowskiego w latach 2011–2012. W sprawozdaniu opierano się na harmonogramie przedsięwzięć w perspektywie długoterminowej zaplanowanych do realizacji w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żyrardowskiego na lata 2004 – 2012”. W Raporcie odniesio-

no się do konkretnych zadań wyszczególnionych w Programie, jak również wzięto pod uwagę przedsięwzięcia, które nie były zawarte w Programie, a mieszczą się w ramach polityki ekologicznej Powiatu i zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym.

Tabela 6 Realizacja zadań wynikających z Programu ochrony środowiska dla Powiatu Żyrardowskiego za lata 2011-2012

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
Zadania dla Starostwa Powiatowego w Żyrardowie						
Zadania w zakresie gospodarki ściekowej						
Stosowanie najlepszych dostępnych technik (dla zakładów dla których wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego) oraz technologii zapewniających ograniczenie emisji ścieków do środowiska	Brak realizacji					
Zadania w zakresie ochrony powietrza						
Stosowanie najlepszych dostępnych technik (dla zakładów dla których wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego) oraz technologii zapewniających ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Wprowadzanie technologii energooszczędnych	Brak realizacji					
Zadania w zakresie gospodarki odpadami						
Monitoring, kontrola i egzekucja wydanych zezwoleń dla podmiotów gospodarujących odpadami	Brak realizacji					
Ochrona przyrody						
Inicjowanie inwestycji proekologicznych w gminach, zwłaszcza na terenach cennych przyrodniczo	Brak realizacji					

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
Współpraca z WIOS w ramach kontroli przestrzegania przepisów na terenach cennych przyrodniczo	Brak realizacji					
Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w zakresie ochrony starodrzewia, parków podworskich i wiejskich	Brak realizacji					
Ochrona gleby i wód podziemnych						
Nadzór na korzystaniem z ujęć wód podziemnych, analiza wprowadzanych technologii pod kątem oszczędnego korzystania z wód	Brak realizacji					
Edukacja ekologiczna	VI Piknik Energetyczny Celem pikniku jest kształtowanie społeczeństwa w tematyce ochrony środowiska.	Starostwo Powiatowe w Żyrardowie	19 czerwca 2011r.	11 000,00	Budżet Powiatu	Partnerzy: Fundacja Ochrony Środowiska Przyrodniczego Miasta Żyrardowa i Okolic; Firma „MIKOR”; Prezydent Miasta Żyrardowa
Miasto Żyrardów						
Modernizacja sieci i węzłów ciepłowniczych realizowana przez PEC ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko działanie 9.2 pn. „Zwiększenie efektywności dystrybucji energii poprzez przebudowę sieci ciepłej miasta Żyrardowa” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej z Funduszu Spójności.						
ZADANIE I Kościuszki	Przebudowa sieci kanałowych obszaru węzła grupowego OKWG (ul.Kościuszki 16D). Budowa 18 węzłów	PEC Żyrardów sp. z o.o.	2011	2 330 995,36	Własne i Fundusz Spójności.	

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
ZADANIE II Żeromskiego Etap IV	Przebudowa sieci kanałowych obszaru Żeromskiego1 i Żeromskiego2 - Etap IV	PEC Żyrardów sp. z o.o.	2011			
ZADANIE III Batorego 1 Etap II	Przebudowa sieci kanałowych obszaru Batorego1 - II Etap	PEC Żyrardów sp. z o.o.	2011			
ZADANIE IV OCWG1	Przebudowa sieci kanałowych obszaru Centrum Przebudowa węzłów grupowych - OCWG1 (ul. Okrzei 8/14). Budowa 3 węzłów	PEC Żyrardów sp. z o.o.	2011			
ZADANIE V OWWG30	Przebudowa sieci kanałowych obszaru Wschód, Przebudowa węzła grupowego OWWG30 (ul. Kapt. Pałaca 88). Budowa 7 węzłów	PEC Żyrardów sp. z o.o.	2012	1 318 909,85	Własne i Fundusz Spójności	
II etap wizualizacji sieci	Monitoring radiowy w 89 węzłach	PEC Żyrardów sp. z o.o.	2011-2014	b.d.	b.d.	
Inwestycje w zakresie gospodarki odpadami						
Prowadzenie monitoringu składowiska	Kontrola stanu środowiska w rejonie oddziaływania składowiska w Słabomierzu-Krzyżówce	PGK	2010-2017	b.d.	b.d.	
Budowa nowego składowiska odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne: - pozyskiwanie gruntów pod nowe składowisko odpadów - budowa nowego składowiska odpadów	Nie dotyczy	-	-	-	-	-
Usuwanie azbestu	Wszyscy mieszkańcy zainteresowani zdjęciem i utylizacją wyrobów zawierających azbest byli szczegółowo informowani w Urzędzie Miasta o procedurze usuwania takich wyrobów oraz jak postępować z wyrobami zawierającymi azbest. Ponadto w lokalnej prasie ukazywały się informacje dla mieszkańców o naborze wniosków o dofinansowanie na usunięcie wyrobów zawierających azbest oraz jak postępować z tym niebezpiecznym odpadem. Następnie mieszkańcy składali wnioski do Urzędu Miasta Żyrardowa o usunięcie odpadów zawierających azbest.	Urząd Miasta Żyrardowa Koordynatorem zadania był Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami Urzędu Miasta Żyrardowa.	2012	27 644,07	100% środków z WFOŚiGW w Warszawie	

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
	Złożone wnioski były szczegółowo analizowane i rozpatrywane przez pracowników Urzędu. Następnie Prezydent Miasta złożył zbiorczy wniosek do WFOŚiGW na dofinansowanie realizacji przedsięwzięcia polegającego na demontażu, transporcie i utylizacji wyrobów zawierających azbest z obiektów zlokalizowanych na terenie Miasta Żyrardowa.					
Zadania z zakresu ochrony powietrza						
Termomodernizacja budynków	Termomodernizacja i remont budynku hali sportowej przy Zespole Szkół Publicznych Nr 2. Zakres rzeczowy i finansowy zadania to obejmował docieplenie ścian zewnętrznych budynku, dachu, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, wymianę instalacji centralnego ogrzewania oraz remont w zakresie malowania ścian, sufitów i krat okiennych, wymiany lamp oświetleniowych zewnętrznych i wykonania dwóch daszków nad wejściami do budynku hali.	Urząd Miasta Żyrardowa	2011-2012	487 273,00	Budżet Gminy, dotacja z WFOŚiGW w Warszawie – 68 853 brutto.	
Budowa ścieżek rowerowych	Szlak pieszo rowerowy zadanie zrealizowane przy przebudowie ul. Mireckiego. Szlak rowerowy zadanie zrealizowane przy przebudowie ulicy Limanowskiego.	Urząd Miasta Żyrardowa	2011	b.d.	b.d.	
	Ścieżka rowerowa zadanie zrealizowane przy przebudowie ul. Al. Partyzantów. Ścieżka rowerowa zadanie zrealizowane przy przebudowie ul. Okrzei.	Urząd Miasta Żyrardowa	2012	b.d.	b.d.	
Przebudowa i modernizacja dróg	Przebudowa ulicy Limanowskiego na odcinku od ul. Kasztanowej do 1 Maja. Dokonano przebudowy jezdni – nowa o nawierzchni bitumicznej ograniczona jest granitowymi krawężnikami, wykonano nowe chodniki, ciągi pieszo-rowerowe, zjazdy z kostki betonowej oraz zatoki parkingowe i zatoki autobusowe.	Urząd Miasta Żyrardowa	2011	7 364 878,00	Budżet Gmin, Narodowy-Program Przebudowy Dróg Lokalnych	
	Przebudowa ul. Mireckiego na odcinku od ul. 1-go Maja do terenu Zespołu Szkół Publicznych	Starostwo Powiatowe, Urząd Miasta Żyrar-	2011	2 345 377,00	Budżet Gminy,	

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
	Nr 6. Zadanie zrealizowane w 2011r. przy dofinansowaniu z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych.	dowa			Budżet Państwa	
	Przebudowa ul. Okrzei - I etap. Zadanie było realizowane w latach 2009-2012. W ramach inwestycji wykonano: przebudowę jezdni, chodników, zatok postojowych, sieci energetycznych i oświetlenia ulicznego, wykonano sieć kanalizacji deszczowej na odcinku od ul. Krótkiej do ul. 1 Maja i kanał technologiczny. Zrealizowano ciąg pieszo-jezdny na odcinku od ul. Al. Partyzantów do ul. Narutowicza oraz wykonano przebudowę części Al. Partyzantów	Urząd Miasta Żyrardowa	2009-2012	7 630 363,00	Budżet Gminy	
	Budowa ul. Wasilewskiego na odc. od ul. Skarżi do ul. Bema. Zadanie zrealizowano w cyklu dwuletnim w latach 2010-2011. W ramach budowy wykonano jezdnię z kostki betonowej, chodniki, wjazdy do posesji oraz sieć kanalizacji deszczowej.	Urząd Miasta Żyrardowa	2010-2011	359 673,00	Budżet Gminy	
	Przebudowa ul. Waryńskiego. W ramach zadania wykonano przebudowę: jezdni, chodników, zjazdów do posesji, zatok postojowych, sieci kanalizacji deszczowej. Wykonano kanał technologiczny.	Urząd Miasta Żyrardowa	2012	2 954 270,00	Budżet Gminy, dofinansowanie z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych	
	Przebudowa ul. Al. Partyzantów na odc. od ul. Mireckiego do ul. Okrzei. W ramach zadania przebudowano nawierzchnię jezdni, chodników, zjazdów do posesji, zatok autobusowych, zatok postojowych, oświetlenia ulicznego.	Urząd Miasta Żyrardowa	2012	540 951,00	Budżet Gminy	
Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna mieszkańców						
Inicjowanie inwestycji proekologicznych w gminach, zwłaszcza na	Pełne wdrożenie w Mieście systemu informacji o środowisku i jego ochronie Wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia	Urząd Miasta Żyrardowa	2011-2012	b.d.	Budżet Gminy	

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
terenach cennych przyrodniczo	na ulicach gminnych					
Edukacja ekologiczna	<p>Zapewnienie dostępu do informacji o środowisku poprzez stronę internetową UM, środki masowego przekazu, ulotki, plakaty itp.</p> <p>- Organizowanie akcji lokalnych służących ochronie środowiska-prelekcje, konkursy w placówkach oświatowych propagujących ochronę środowiska</p> <p>Współpraca z organizacjami pozarządowymi specjalizującymi się w podejmowaniu działań proekologicznych</p> <p>Promowanie wśród mieszkańców działań zmierzających do produkcji energii z OZE</p> <p>Organizowanie akcji służących ochronie środowiska: międzynarodowy Dzień Ziemi, sprzątanie świata</p>	Urząd Miasta Żyrardowa	2011-2012 cykliczne	<p>2011 - 14 000,00</p> <p>2012 - 5 800,00</p>	Budżet Gminy	
Miasto i Gmina Mszczonów						
Zadania w zakresie gospodarki ściekowej						
„Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Mszczonów oraz rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Grabce Józefpolskie”	<p>Celem projektu jest poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy Mszczonów i ich ochrona przed zanieczyszczeniami. Realizacja tego celu nastąpi poprzez działania służące uporządkowaniu gospodarki ściekowej tj. budowę 6 km sieci kanalizacji sanitarnej (os. Spokojna w Mszczonowie oraz Grabce Józefpolskie) oraz modernizację istniejącej oczyszczalni ścieków. Wdrożenie nowoczesnych technologii oczyszczania ścieków przyczyni się do spełniania przez gminę obowiązków w zakresie gospodarki ściekowej wynikającej z dyrektyw unijnych oraz Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Ponadto wdrożone zostaną najnowsze technologie informatyczne, dzięki czemu sterowanie wieloma urządzeniami zostanie skomputeryzowane</p>	Gmina Mszczonów	Zakończenie 30.07.2015	16 618 358,29	RPO WM 2007-2013	Wartość dofinansowania 11 318 851,32

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
Rozbudowa sieci wodociągowych we wsiach: Żimnice, Kowiesowo, Piekarowo, piekary, Grabce Tow., Wólka Wrecka, Bobrowce, Małachowszczyzna, Olszewek, Bobrowce, Pawłowice, Suszeniec, Janówek, Poreby Nowe, Osuchów, Żimna Woda, Lutkówka, Lutkówka Kolonia, Badowo Danki, Badow Górny, Grabce Wreckie, Zdieszyn, Szeligi, Kaczków, Ciemno Gnojna gm. Mszczonów oraz Osiedle. Tarczyńska II, ul. Warszawska w Mszczonowie	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowościach: Małachowszczyzna, Olszewek, Bobrowce, Osuchów, Suszeniec, Janówek, Nowe Poręby, Pawłowice gmina Mszczonów	ZGKiM w Mszczonowie	01.06.2010-30.05.2012	2 577 379,27	PROW 2007-2013, Budżet Gminy	
	Osiedle Tarczyńska II: budowa sieci wodociągowej w ul. Gen. Sikorskiego, Gen. Andersa, ul. Szarych Szeregów, ul. Wschodniej (część II)	ZGKiM w Mszczonowie	17.08.2011-16.08.2012	243 766,20	Budżet Gminy	
Inwestycje w zakresie gospodarki odpadami						
Prowadzenie monitoringu składowiska	<p>1. Składowisko odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane w miejscowości Marków Świnice gm. Mszczonów, termin zamknięcia – 31.12.2009r., termin zakończenia rekultywacji- listopad 2013r., przewidywany termin zakończenia monitoringu – 2043r. Zakres rzeczowy monitoringu składowiska w fazie poeksploatacyjnej obejmuje:</p> <p>a) pomiar poziomu wód podziemnych co sześć miesięcy,</p> <p>b) kontrolę osiadania powierzchni składowiska jeden raz w roku,</p> <p>c) badanie co sześć miesięcy w trzech</p>	Gmina Mszczonów	Do 2043 r.	Ok. 16.000,00 zł. rocznie	Budżet Gminy	

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
	<p>piezometrach parametrów wskaźnikowych i substancji w:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. - wodach powierzchniowych, ii. - wodach odciekowych, iii. - wodach podziemnych iv. - gazie składowiskowym, <p>d) wielkość przepływu wód powierzchniowych co sześć miesięcy w dwóch miejscach pomiarowych (powyżej i poniżej składowiska),</p> <p>e) badanie gazu składowiskowego jeden raz na sześć miesięcy (sześć studni),</p> <p>f) sprawdzanie sprawności systemu odprowadzania gazu składowiskowego jeden raz w roku.</p>					
Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna mieszkańców						
Inicjowanie inwestycji proekologicznych w gminach, zwłaszcza na terenach cennych przyrodniczo	Nie dotyczy	-	-	-	-	-
Edukacja ekologiczna	Nie dotyczy	-	-	-	-	-
Gmina Radziejowice						
Gospodarka wodno-ściekowa						
Budowa sieci kanalizacyjnej przyłączenie gminy do oczyszczalni ścieków w Żyrardowie)	Wybudowano kanalizację sanitarną podciśnieniową w Korytowie A i Korytowie	Gmina Radziejowice Jednostka Realizująca Projekt	2011--2012	12 322 178,65	Unia Europejska - 4477824,85 Budżet Gminy - 5540206,57, VAT – 2304147,23(zwrot z Urzędu Skarbowego).	Wybudowano w terminie umownym 21,1km sieci kanalizacyjnej sanitarnej podciśnieniowej, 247 studzienek zaworowych, stację podciśnieniową, tymczasową prze-

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
						pompownię ścieków oraz 366 przyłączy do budynków
Ochrona powietrza						
Rozbudowa sieci gazowej	Nie dotyczy	-	-	-	-	-
Budowa kotłowni ekologicznych w obiektach użyteczności publicznej	Brak środków finansowych	-	-	-	-	-
Gospodarka odpadami						
Szkolenia pracowników gminy	Szkolenie- gospodarka odpadami w woj. mazowieckim	Marszałek Województwa Mazowieckiego	Czerwiec 2012r.	0	Marszałek woj. Mazowieckiego	
Budowa nowego składowiska odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne: - pozyskiwanie gruntów pod nowe składowisko odpadów - budowa nowego składowiska odpadów	Nie dotyczy	-	-	-	-	-
Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna mieszkańców						
Inicjowanie inwestycji proekologicznych w gminach, zwłaszcza na terenach cennych przyrodniczo	Nie dotyczy	-	-	-	-	-
Edukacja ekologiczna	Nie dotyczy	-	-	-	-	-
Gmina Wiskitki						
Rozbudowa sieci wodociągowej	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Działki i Wiskitki	Gmina Wiskitki	2011	260 923,57	Budżet Gminy	
Modernizacja nawierzchni dróg	Remont nawierzchni na drogach gminnych destruktem w miejscowości Sokule, Jesionka (ul. Strażacka), Łubno, Czerwona Niwa, Czerwona Niwa Parcel, Podoryszew-Duninopol,	Gmina Wiskitki	2011	2 172 231,00	Budżet Gminy	

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
	Guzów					
Modernizacja nawierzchni dróg	Remont nawierzchni tłucznem w miejscowości Tomaszew, Różanów, Czerwona Niwa, Franciszków (ul. Leszczynowa), Sokule, Stary Drzewicz, Stara Wieś, Starowiskitki Parcel	Gmina Wiskitki	2012	630 236,00	Budżet Gminy	
Inicjowanie inwestycji proekologicznych w gminach, zwłaszcza na terenach cennych przyrodniczo	Nie dotyczy	-	-	-	-	
Edukacja ekologiczna	Nie dotyczy Zadanie realizowane przez placówki oświatowe	-	-	-	-	
Gmina Puszcza Mariańska						
Rozbudowa sieci wodociągowej	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Radziwiłłów, Budy Kałki, Wygoda, Karolinów Stary	Gmina Puszcza Mariańska	2011	77 690,12	Budżet Gminy	
	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Górki, Nowa Huta, Stara Huta, Zator, Michałów	Gmina Puszcza Mariańska		369 181,73	Budżet Gminy	
Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Olszanka – Puszcza Mariańska – Wygoda - Michałów	Gmina Puszcza Mariańska	2011	356 572,76	Budżet Gminy	
	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Bartnikach	Gmina Puszcza Mariańska	2012	3 524 612,48	Budżet Gminy, pożyczka WFOŚiGW w Warszawie, dofinansowanie ze środków UE	
Inwestycje drogowe	Remonty dróg w m. Długokąty, Radziwiłłów ul. Mazowiecka, Podleśna, Środkowa, Dworcowa, Cicha; Grabina Radziwiłłowska ul. Graniczna; Huta Partacka; Korabiewice; Bednary Rieczne; Zator-Olszanka	Gmina Puszcza Mariańska	2011	1 003 178,41	Budżet Gminy	
	Modernizacja drogi w miejscowości Stary Łajszczew	Gmina Puszcza Mariańska	2011	115 492,08	Budżet Gminy, dofinansowanie ze środków UE	
	Modernizacja drogi w miejscowości Stary Łaj-	Gmina Puszcza Ma-	2012	141 090,84	Budżet	

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
	szczew	riańska			Gminy, dofinansowanie ze środków UE	
	Remonty dróg w m. Waleriany, Radziwiłłów, Budy Zaklasztorne, Huta Partacka, Lisowola, Biernik, Wilczynek, Karnice	Gmina Puszcza Mariańska	2012	670 051,29	Budżet Gminy	
Zadania realizowane przez inne jednostki						
Wykonanie konserwacji urządzeń melioracji podstawowych	Wykonanie konserwacji 37,63 km melioracji podstawowych	WZMiUW w Warszawie	2011	263 126,33	Środki własne, środki zewnętrzne	
	Wykonanie konserwacji 40,97 km melioracji podstawowych	WZMiUW w Warszawie	2012	263 098,96	Środki własne, środki zewnętrzne	
Wykonanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego	w wyniku wstępnej oceny ryzyka powodziowego wyznaczono obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi od strony rzeki Rawki oraz obszary na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne (Pisia i Sucha).	RZGW w Warszawie	2011	b.d.	-	
Budowa dróg, modernizacja dróg	Oddanie do ruchu odcinka autostrady A2 w czerwcu 2012 r.	GDDKiA	2009-2013	878 181 700,0	Budżet Państwa, środki UE	
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 579 relacji Kazuń Polski – Leszno – Błonie – Grodzisk Maz. – Radziejowice na odcinku od km 41+272 do km 52+714 na terenie gmin Grodzisk Maz., Radziejowice	MZDW w Warszawie	2011	1 469 174,65	Środki własne Województwa Mazowieckiego	
	Remont nawierzchni drogi woj. nr 579 w m. Adamów na odcinku od km 49+404 do 51+630 wraz z profilowaniem i uzupełnieniem poboczy oraz odmulaniem rowów	MZDW w Warszawie	2012	1 524 991,00	Środki własne Województwa Mazowieckiego	
	Przebudowa polegająca na rozbiórce i budowie mostu w m. Jaktorów w km 40+272 drogi Grodzisk Maz. – Żyrardów wraz z dojazdem i infrastrukturą techniczną oraz przebudową drogi na odc. 40+239 – 40+360 – 40+410	MZDW w Warszawie	2012	2 268 548,66	Środki własne Województwa Mazowieckiego	
	Remont nawierzchni drogi woj. nr 719 na odcinku od km 63+150 do 65+226 wraz z uzupełnieniem poboczy i odmuleniem rowów	MZDW w Warszawie	2012	1 264 440,00	Środki własne Województwa	

Zadanie	Opis zadania	Jednostki Realizujące Zadanie	Lata realizacji 2010-2011	Poniesione koszty [PLN]	Źródła finansowania	Uwagi
					Mazowieckiego	
	Rozbudowa drogi woj. nr 719 relacji Warszawa – Kamion	MZDW w Warszawie	2012	2 035 585,68	Środki własne Województwa Mazowieckiego	
	Rozbudowa drogi woj. nr 579 relacji Kaziń Polski – Leszno – Błonie – Grodzisk Maz. – Radziejowice na odc. od km 41+272 do km 52+714	MZDW w Warszawie	2012	164 479,71	Środki własne Województwa Mazowieckiego	

4. Wnioski

Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Żyrardowskiego stanowi ocenę postępów we wdrażaniu Programu w latach 2011-2012. Wykazał, że przez okres dwóch lat Program realizowany był w różnym stopniu. Materiały zebrane w niniejszym raporcie pochodzą m.in. z: Starostwa Powiatowego w Żyrardowie, Gmin Powiatu Żyrardowskiego, Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Żyrardowie, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie, Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Warszawie, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie, Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

Podjęto szereg działań zmierzających do poprawy i utrzymania dobrego stanu środowiska na terenie powiatu. Większość zadań inwestycyjnych związanych z ochroną środowiska lub gospodarką komunalną realizowana jest na szczeblu lokalnym, przez samorządy gminne. Zadania własne powiatu w zakresie spraw związanych z ochroną środowiska wynikają przede wszystkim z ustawy o samorządzie powiatowym, a także z innych ustaw sektorowych dotyczących ochrony środowiska oraz wydawanych pozwoleń. Powiat żyrardowski przez lata obowiązywania Programu Ochrony Środowiska wykonywał szereg zadań wynikających wprost z ustawy o samorządzie powiatowym, które odnosiły się przede wszystkim do następujących działań:

- infrastruktury technicznej, np.: dróg powiatowych,
- zieleni,
- promocji powiatu,
- edukacją ekologiczną (konkursy ekologiczne).

Priorytetem ekologicznym dla władz powiatu oraz gmin, który pochłoniął największe nakłady finansowe, był rozwój sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, infrastruktury drogowej oraz termomodernizacje obiektów.

Źródłami finansowania realizowanych zadań były przede wszystkim środki własne gmin i powiatu, dotacje i pożyczki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego, fundusze unijne – Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Woj. Mazowieckiego.

Część zadań zapisanych w programie uległa zdezaktualizowaniu. Ponadto niektóre z zadań wymagają nakładów znacznych środków finansowych, co niejednokrotnie jest podstawową przyczyną braku ich realizacji. W tym przypadku ważną sprawą jest określenie priorytetów dla poszczególnych tematów zadań i określenie konieczności ich wykonania w danym czasie.

Przedmiotowy Raport opracowano na podstawie ankiet skierowanych do organów administracji publicznej i instytucji. Uzyskane odpowiedzi nie pozwalają na jasną ocenę stanu realizacji przypisanych zadań, określenia źródła finansowania czy stopnia zaawansowania. Problemem okazał się również okres rozpatrywanego sprawozdania czyli lata 2011-2012, gdzie w wielu przypadkach sięganie po kilku latach do archiwalnych informacji sprawiało niemały kłopot.

Część zadań nie została zrealizowana na co wpływ w głównej mierze miał brak środków finansowych oraz zmiany kompetencji samorządu do wykonywania niektórych zadań. Podjęcie działań zaplanowanych w długiej perspektywie czasu wymagało również bieżącej oceny sytuacji i potrzeb na wprowadzenie zmian w realizacji niektórych zadań. Wiele zadań zaproponowanych w Programie nie przewidywało realizacji w sposób ciągły.

Powiat żyrardowski sukcesywnie, w miarę posiadanych środków budżetowych, eliminuje procesy i działania szkodliwe dla środowiska. Wiele działań sformułowanych w Programie Ochrony Środowiska wymaga dużych nakładów finansowych, dlatego niezbędne jest pozyskiwanie na nie środków pozabudżetowych. Biorąc pod uwagę zaangażowanie podmiotów odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych przedsięwzięć, wydatkowanie środków, efekty realizacji zadań, stopień wykonania zadań przewidzianych w Programie ochrony środowiska można stwierdzić, że w znacznej mierze zostały osiągnięte następujące cele:

Cel szczegółowy: Ograniczenie emisji substancji i energii,

Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów

Cel realizowany poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w celu przystosowania do wymogów Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.

Regularne badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykonywane są przez Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żyrardowie.

Niezbędna jest dalsza rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej oraz wdrożenie indywidualnych systemów oczyszczania ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie.

Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie pyłów i odorów

Cel realizowany poprzez modernizację i rozbudowę sieci ciepłowniczej w m. Żyrardów i Mszczonów, zwiększenie liczby przyłączonych mieszkańców, gazyfikację gospodarstw domowych, zmianę sposobu ogrzewania z węglowego na bardziej ekologiczne.

W ramach bieżącej działalności Starostwa Powiatowego wydawane są pozwolenia na emisję gazów i pyłów do powietrza oraz przyjmowane zgłoszenia instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, z których emisja gazów i pyłów nie wymaga pozwolenia.

Niezbędna jest dalsza rozbudowa sieci gazowej i ciepłowniczej w celu zmniejszenia palenisk domowych i eliminację substancji zanieczyszczających powietrze.

Cel operacyjny: Ograniczenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do obowiązujących norm

Cel realizowany jest głównie poprzez poprawę infrastruktury drogowej, budowę obwodnic miast oraz realizację zapisów programów ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg oraz linii kolejowych.

Cel operacyjny: Minimalizacja składowania oraz wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów

Cel realizowany poprzez zamknięcie i rekultywację składowiska odpadów komunalnych w Stąbomierzu-Krzyżówce i w miejscowości Marków Świnica oraz wdrożenie nowego systemu gospodarki odpadowej (połowa 2013 r.).

Niezbędne jest osiągnięcie przez gminy zakładanych wskaźników odzysku i recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów oraz objęcie wszystkich mieszkańców selektywną zbiórką odpadów.

Cel operacyjny: Zapobieganie skutkom awarii przemysłowych

Zadania realizowane są głównie przez przedsiębiorstwa (zakłady o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZoZR).

Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu.

Cel operacyjny: Ochrona przyrody i krajobrazu z uwzględnieniem wymogów UE

Gminy z terenu powiatu żyrardowskiego w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznaczają cenne układy przyrodnicze i krajobrazowe, które proponuje się do objęcia ochroną prawną. Czynna ochrona i wzrost różnorodności biologicznej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych poprzez zachowanie, odtworzenie i wzbogacanie zasobów przyrody leży w gestii gmin oraz Regionalnego Konserwatora Przyrody w Warszawie.

Cel realizowany również przez zarządców dróg poprzez kształtowanie ciągów zadrzewień i alei wzdłuż dróg publicznych.

Niezbędna jest dalsza ochrona zasobów przyrodniczych poprzez odpowiednie zapisy w planach miejscowych i studium, wyznaczające obszary cenne przyrodniczo proponowane do objęcia ochroną. Pomocne w tym zakresie mogą być opracowania ekofizjograficzne gmin oraz waloryzacja przyrodnicza.

Cel operacyjny: Ochrona gleb i terenów zdegradowanych

Cel w zakresie ochrony gleb realizowany jest przez Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie, Mazowiecką Izbę Rolniczą w Warszawie oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Ośrodki doradztwa rolniczego prowadzą na bieżąco informowanie i doradztwo wśród rolników

Cel operacyjny: Ochrona zasobów wód podziemnych

Realizacja celu odbywa się poprzez uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego ochrony głównych zbiorników wód podziemnych oraz dalszą rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminach. Zadania w tym zakresie realizowane są również w ramach zadań planowych oraz prowadzenia remontów sieci.

Według danych GUS stan na koniec 2012 r. długość sieci wodociągowej na terenie powiatu żyrardowskiego wynosiła 794,2 km (stopień zwodociągowania: 82,4%, liczba podłączeń do budynków 11 747). Z kolei długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 160,3 km, stopień skanalizowania 55,4%, liczba przyłączy kanalizacyjnych 3663 sztuki.

Ochrona ujęć wód podziemnych odbywa się za pomocą decyzji ustanawiających strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wód podziemnych udzielanych przez Starostę Powiatu Żyrardowskiego, który w latach 2011-2012 wydał następującą ilość decyzji:

- 2011 r.: nie wydano żadnych decyzji,
- 2012 r.: wydane 2 decyzje.

W celu oszczędności wody w gospodarstwach domowych stosowane są rozwiązania techniczne takie jak wodomierze, perlatory i wodo oszczędne spłuczki oraz retencja wody deszczowej.

Niezmierzalnym ważnym problemem jest rekultywacja i zagospodarowanie terenów pogórnich. Decyzje ustalające kierunek rekultywacji dla terenów poeksploatacyjnych wydawane są przez Starostę Powiatu.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1205 ze zm.) w odniesieniu do działalności górniczej, starosta po wcześniejszym uzyskaniu opinii właściwego dyrektora okręgowego urzędu górniczego wydaje decyzje o uznaniu rekultywacji za zakończoną.

Racjonalne gospodarowanie środowiskiem

Cel operacyjny: Ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki, zatrzymanie wody w środowisku

Z uwagi na wprowadzanie nowych technologii oraz uwarunkowania ekonomiczne większość przedsiębiorstw, instytucji oraz spółdzielni realizuje zadania w celu osiągnięcia zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii m.in. poprzez: wymianę starych odcinków sieci wodociągowej z zastosowaniem nowych technologii oraz stosowanie doszczelniaczy przy usuwaniu awarii, Stosowanie w miarę możliwości zamkniętych układów obiegu wody, wprowadzanie nowych, małodopadowych technologii, sukcesywną wymianę tradycyjnych sieci ciepłowniczych na preizolowane oraz modernizację węzłów cieplnych. Zarządy spółdzielni i zarządcy budynków sukcesywnie wprowadzają w budynkach liczniki dostarczanej energii cieplnej na potrzeby centralnego ogrzewania oraz liczniki na ciepłą i zimną wodę.

Samorządy gminne z terenu powiatu żyrardowskiego wspierają przedsięwzięcia, wykorzystujące odnawialne i ekologiczne źródła energii. Informacje umieszczane są na stronach internetowych gmin oraz w lokalnych mediach. Ponadto na stronach internetowych gmin i prasie lokalnej umieszczane są artykuły promujące działania na rzecz poszanowania energii, zwiększania efektywności energetycznej, a tym samym obniżenia emisji zanieczyszczeń do środowiska. Odnawialne źródła energii wykorzystywane jest obecnie w obiektach komunalnych i prywatnych, stosowane przez mieszkańców w budownictwie jednorodzinnych do ogrzewania pomieszczeń (m.in. pompy ciepłe, instalacje solarne).

Cel operacyjny: Usprawnienie zarządzania środowiskiem

Samorządy terytorialne muszą koncentrować się na stwarzaniu warunków i podejmowaniu wszelkich działań, które będą sprzyjać rozwojowi gminy, ponieważ w obecnym czasie to dynamika powstawania nowych przedsięwzięć inwestycyjnych decyduje o poziomie rozwoju danego regionu. W związku z tym samorząd lokalny musi wykorzystać wszelkie szanse, aby prowadzić skuteczną politykę inwestycyjną. Członkostwo Polski do Unii Europejskiej stwarza możliwości rozwoju, otwiera możliwości finansowania działalności inwestycyjnej w postaci europejskich funduszy. Pozyskane środki finansowe znacznie poprawiają poziom życia mieszkańców, jak również przyczyniają się do przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego gmin. Dzięki środkom pozyskanym z dotacji możliwe stało się prowadzenie nowych inwestycji, na które wcześniej brakowało pieniędzy w budżecie gminnym. Wiele działań przedsięwzięć podjętych przez gminy powiatu żyrardowskiego finansowanych było ze środków unijnych, dotyczy to głównie inwestycji wodno-kanalizacyjnych oraz drogowych.

Zwiększona aktywność obywatelska i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Cel operacyjny: Większa aktywność społeczeństwa na rzecz środowiska

Cel operacyjny: Edukacja ekologiczna

Dokumenty środowiskowe każdorazowo umieszczane są na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Żyrardowie, jak również poddawane są określonym ustawą konsultacjom społecznym. Ochrona środowiska oraz udział społeczeństwa w ochronie środowiska nabierają coraz szerszego wymiaru. Informatyzacja urzędów administracji – skutkuje postępującym skróceniem czasu dostępu od chwili pojawienia się informacji do momentu dotarcia jej do masowego odbiorcy. Dotyczy to także informacji o środowisku i jego ochronie, zagrożeniach ekologicznych czy udostępnianiu projektów istotnych dla ochrony środowiska dokumentów.

Wśród działań edukacyjnych podnoszących świadomość ekologiczną mieszkańców można wymienić akcje lokalne służące ochronie środowiska-prelekcje, konkursy w placówkach oświatowych propagujące ochronę środowiska oraz organizację międzynarodowego Dnia Ziemi i Sprzątania Świata. Ponadto odbywały się akcje promocyjne odnawialnych źródeł energii i szkolenia w zakresie gospodarki odpadowej.

Niezbędne są dalsze działania edukacyjne, promujące zmianę nośników energii na bardziej efektywne i przyjazne środowisku, odnośnie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na zdrowie, szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych oraz promowanie ogrzewania niskoemisyjnego, zwiększanie świadomości w zakresie zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków.

5. Podsumowanie

Analizując przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żyrardowskiego zadania należy stwierdzić:

- zadania określone w harmonogramie realizacji zadań w Programie Ochrony Środowiska dotyczyły głównie lat 2004-2007, w obecnym raporcie odniesiono się do określonych w Programie działań, dla których perspektywą był rok 2012,
- w pełni zrealizowanych lub realizowanych w sposób ciągły zostało większość działań określonych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żyrardowskiego,
- zrealizowane zostały najważniejsze zadania inwestycyjne w zakresie ochrony wód, powietrza i edukacji ekologicznej,
- należy wspomnieć, że dodatkowo w różnych komponentach środowiska zrealizowano szereg zadań niesklasyfikowanych w Programie,

Na nie podjęcie realizacji ww. zadań wpływ miały:

- zmiana kompetencji samorządu do wykonania niektórych zadań,
- bieżąca ocena sytuacji i potrzeb na terenie powiatu i związane z tym wprowadzane zmiany realizacyjne,
- brak środków finansowych na realizację niektórych zadań.